

Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26103>

Özet

Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği, Huriye Deniz ve arkadaşları tarafından 2008 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin milli parkların korunmasına, rekreasyonel kullanmasına ve genel çevresel önemine dair sahip oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 33 maddeden oluşmakta ve katılımcıların görüşlerini belirlemek için 5'li Likert Ölçeği formatını kullanmaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, milli parkların sürdürülebilir yönetimi ve çevre eğitimi alanındaki araştırmalara önemli bir katkı sunmaktadır.

Ölçeğin geliştirilme süreci, Deniz, Genç ve Demirkaya'nın 2008 yılında yayımlanan akademik makalesinde detaylandırılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin iki ana alt boyuta sahip olduğunu göstermiştir. Bu alt boyutlar, milli parklara yönelik tutumun karmaşık yapısını ortaya koyarak, araştırmacıların ve park yöneticilerinin hedef kitlelerin tutumlarını daha derinlemesine analiz etmesine olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Milli Park, Tutum, Çevre Eğitimi, Koruma, Rekreasyon, Likert Ölçeği, Ölçek Geliştirme

Yazarlar

Huriye Deniz, H. Genç, H. Demirkaya

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin Milli Park kavramına, bu alanların korunmasına ve sunduğu faydalara yönelik tutum düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Milli parklar hem biyolojik çeşitliliğin korunması hem de halka açık rekreasyon alanları olarak kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, halkın bu parklara karşı geliştirdiği tutumların belirlenmesi, park yönetim politikalarının ve çevre bilincini artırmaya yönelik eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek açısından hayati önem taşır.

Ölçek, özellikle eğitim bilimleri ve çevre psikolojisi alanlarında, öğrencilerin ve genel halkın milli parklara yönelik algılarını nicel olarak saptamak ve zaman içindeki tutum değişikliklerini izlemek için kullanıma uygundur. Ayrıca, araştırmacılara, tutumun demografik özellikler, coğrafi yakınlık veya eğitim düzeyi gibi faktörlerle ilişkisini incelemeye fırsatı sunar.

Yapı

Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği, psikolojideki tutum kavramı üzerine inşa edilmiştir. Tutum, bir nesneye, duruma veya kişiye karşı gösterilen değerlendirici bir tepkiye hazırlık olma durumu olarak tanımlanır. Bu ölçekte ölçülen yapı, katılımcıların milli parklara atfettiği değer, koruma çabalarına olan desteğini ve bu alanları kullanma eğilimlerini kapsamaktadır.

Ölçek, yapısal olarak iki ana alt boyutu içermektedir. Bu alt boyutlar, milli parklara yönelik tutumun tek boyutlu olmadığını, aksine hem koruma odaklı bir bileşeni hem de kullanım/fayda odaklı bir bileşeni barındırıldığını göstermektedir. Bu ayrımla, tutumun sadece teorik değil, aynı zamanda uygulamaya dönük yönlerinin de ölçülmesini sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçek, bir Ölçek Geliştirme çalışması'nın ürünü olduğu için, Deniz ve arkadaşları tarafından kapsamlı geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Ölçeğin geliştirildiği makalede (Deniz et al., 2008), yapı geçerliliğini saptamak amacıyla büyük olasılıkla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen iki alt boyutu ne kadar iyi temsil ettiğini belirlemiştir.

Yapı geçerliliğine ek olarak, ölçeğin kapsam geçerliliğinin sağlanması için uzman görüşlerine başvurulmuş ve madde havuzu oluşturulurken ilgili literatür titizlikle taranmıştır. Bu adımlar, ölçeğin milli parklara yönelik tutumun tüm önemli yönlerini kapsamaya garanti altına alınmıştır. Detaylı geçerlik katsayıları ve analiz yöntemleri için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği'nin güvenirlilik (tutarlılık) çalışmaları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla benzer sonuçlar üretme yeteneğini göstermeyi amaçlamıştır. Bir geliştirme çalışması olarak, iç tutarlılık katsayısı (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Bu katsayı, 33 maddenin ve iki alt boyutun kendi içlerinde ne kadar uyumlu olduğunu gösterir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı, yani milli parklara yönelik tutumu ölçtüğünü işaret eder. Orijinal çalışmada bu değerlerin kabul edilebilir akademik standartların üzerinde olduğu varsayılmaktadır. Güvenirlilik analizlerinin detayları, Deniz, Genç ve Demirkaya (2008) makalesinde bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, faktör analizleri sonucunda iki temel alt boyuta ayrılmıştır. Bu iki alt boyut, bireylerin milli parklara yönelik tutumlarının farklı yönlerini temsil etmektedir. İlk alt boyutun genellikle milli parkların **Korunması ve Ekolojik Değeri** ile ilgili maddeleri içerdiği, ikinci alt boyutun ise bu

parkların **Rekreasyonel Kullanım ve Bireysel Faydası** ile ilgili maddeleri kapsadığı düşünülmektedir.

Toplam 33 madde, bu iki faktör altında toplanarak, ölçeğin yapısal modelini oluşturmuştur. Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir maddenin hangi boyuta daha güçlü bir şekilde katkıda bulunduğunu netleştirmiş ve ölçeğin teorik yapısının desteklenmiştir. Bu faktör yapısı, ölçeğin skorlanması ve yorumlanması için temel oluşturmaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Yazılı Anket (Self-report Questionnaire)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Genel Popülasyon, Öğrenciler, Çevre Bilimi Çalışanlar

Age Group: Yetkinler ve Gençler (Örneklem detayları için makaleye bakılabilir)

Population Details: Orijinal çalışmada, ölçeğin geliştirildiği örneklem grubuna dair detayları içermektedir.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçeği (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a kadar derecelendirme).

Anahtar Kelimeler

Çevre Psikolojisi, Milli Park Yönetimi, Geçerlik, Güvenirlilik, Tutum Ölçümü, Çevresel Farkındalık, Koruma Eylemi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: huriyedenis@mehmetakif.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (2008 yılı itibarıyla yazarın bağlı olduğu kurum).

Şartlar, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, akademik bir makale kapsamında 2008 yılında (Deniz, Genç ve Demirkaya) yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan amaçlarda kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Sorumlu yazarın iletişim bilgileri yukarıda belirtilmiştir. Ölçeğin kullanımına dair herhangi bir ücret bilgisi belirtilmemiştir, ancak yayının hakları ilgili dergiye (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi) ait olabilir.

Ölçeğin orijinal makalesine ve detaylı analizlerine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: gefad.gazi.edu.tr. Ayrıca, ölçeğin orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: [milli-parka-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#).

Kaynaklar

Deniz, H., Genç, H. ve Demirkaya, H. (2008). Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 95-107.

Milli Parka Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplamda 2 alt boyut ve 33 maddeden oluşmaktadır. Örnek madde:

Milli parka gezip dolaşmak beni dinlendirir.